

→ **Ekonomiskt intresse av att upphäva patent**

Enligt amerikanska Forbes Magazine finns stora riskkapitalintressen bakom upphävandet av enskilda genpatent. De har investerat i företag som inom något år hoppas kunna presentera ny teknik som gör det möjligt att rutinmässigt sekvensera en patients samtliga 25 000 gener. Och tekniken är i grunden inte dyrare än dagens screening av enskilda gener.

En fullständig genkarta kan på kort sikt underlätta diagnosen av genetiska sjukdomar och bestämma individuell cancerbehandling. Längre in i framtiden finns gensekvensering av nyfödda för att avgöra framtida sjukdomsrisiker.

Men licensavgifter till ägarna av dagens genpatent skulle göra den nya tekniken alltför dyr eller tvinga läkare att utesluta vissa gener, trots att just de kan vara livsavgörande för patienten. **Fredrik Hedlund**

Ny lagstiftning om patientsäkerhet från årsskiftet

Ny lagstiftning ska sätta hårdare press på vårdgivarna att fokusera på patientsäkerheten. Varje år ska en patientsäkerhetsberättelse sätas samman, och patienter ska ovillkorligen informeras om tillbud.

– Det är utmärkt. För ett effektivt och framgångsrikt patientsäkerhetsarbete måste det huvudsakliga ansvaret ligga hos den som är ansvarig för verksamheten. I ansvaret ligger att vårdgivarna måste skapa en säkerhetskultur där alla är delaktiga, säger Läkarförbundets ordförande Eva Nilsson Bågenholm i ett pressmeddelande.

I går överlämnade regeringen propositionen »Patientsäkerhet och tillsyn« till riksdagen.

I propositionen föreslås att lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område upphävs och ersätts av en ny patientsäkerhetslag. Propositionen skiljer sig egentligen inte från lagrådsremissen, som kom tidigare i år (se LT nr 7/2010).

De nuvarande disciplinföljderna varning och erinran försvinner, och hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN, ska i fortsättningen enbart hantera ärenden som gäller indragen förskrivningsrätt, provotid och återkallelse av legitimation eller annan behörighet. Patienter som vill anmäla sitt missnöje med vården ska efter årsskiftet vända sig till Socialstyrelsen. En specifik yrkesutövare behöver inte, som i nuvarande HSAN-anmälningar, pekats ut, utan Socialstyrelsen ska förutsättningslöst utreda händelsen.

Flera remissinstanser var kritiska till att utredningen inte föreslog någon möjlighet till överklagande av Socialstyrelsens beslut. Det har heller inte regeringen gjort i nuläget, men man skriver i propositionen att det finns ett behov av att se över frågan närmare. Socialdepartementet kommer att utreda bland annat vem som ska kunna överklaga beslut och vilken instans som ska pröva överklaganden. Man räknar med en proposition under 2011.

Eftersom Socialstyrelsen får mer att göra kommer den att få 44,4 miljoner kronor extra. I den nya lagen införs en skyldighet för vårdgivaren att informera patienter som drabbats av en vårdskada. Informationen ska förutom

Eva Nilsson Bågenholm

själva händelsen omfatta vilka möjligheter till ekonomisk ersättning som finns samt upplysning om landstingens patientnämnder.

Vårdgivaren ska också aktivt bjuda in patienter i patientsäkerhetsarbetet.

– Det är viktigt att man följer upp och utvärderar det nya systemet, så att kraven på god rättssäkerhet för patienter, anhöriga och yrkesutövare i vården tillgodoses som det var tänkt, säger Eva Nilsson Bågenholm.

Patientnämndernas ärendemängd beräknas öka, och nämnderna ska också få ett tydligare och delvis utökat uppdrag. Trots att regeringen räknar med ökade kostnader för patientnämndernas verksamhet skriver man att dessa kraftigt understiger de kostnader som i dag uppstår på grund av brister i patientsäkerheten, varför inga extra medel avsätts.

Vårdgivarna ska framöver också årligen sammanställa en så kallad patientsäkerhetsberättelse, en beskrivning av hur patientsäkerhetsarbetet bedrivits under föregående år.

Patientsäkerhetsutredningen föreslog att ett nationellt patientsäkerhetscentrum (se LT nr 21/2009) ska inrättas, men det har regeringen inte nappat på.

Sara Gunnarsdotter